

2005 -12- 30 ✓

Regeringsbeslut 27

2005-12-20

M2005/4285/F/M

Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet

511-39647-2005

511-40077-2005

511-40578-2005

511-41940-2005

Elisabet och Jörgen Jensen

Östra Röd 160

442 74 HARESTAD

Överklaganden i fråga om bildande av naturreservatet Nordre älvs
estuarium, Göteborgs, Kungälv och Öckerö kommuner

1 bilaga

Regeringens beslut

Regeringen avslår överklagandena.

Ärendet

Länsstyrelsen i Västra Götalands län beslutade den 27 juni 2005 om bildande av naturreservatet Nordre älvs estuarium i Göteborgs, Kungsbacka och Öckerö kommuner, se *bilagan*.

Thomas och Andrea Trogen, Gunnar Larsson, Lennart Larsson, Elisabet och Jörgen Jensen, Maria Sandeblad och Mikael Radtke har överklagat länsstyrelsens beslut.

Thomas Trogen m.fl. har anfört följande. Deras gårdar skall ha fortsatt rätt att anlägga och underhålla brygga inom de samfällt ägda fastigheterna Glose s:4 och Dalen s:5. De vill också ha fortsatt rätt att underhållsmuddra och att sköta fisket med fiskerätt och fiskevatten i Rysskärsfjorden. Dessa rättigheter har funnits sedan laga skiftet 1831.

Elisabet och Jörgen Jensen har yrkat att beslutet upphävs beträffande deras fastighet så att de får samma rättigheter som sina grannar att underhålla bryggor och att muddra. I vart fall vill de att deras fastighet skall lösas in eller att marken skall bytas mot annan mark utanför naturreservatet. De har i huvudsak anfört följande. Det är inte logiskt att deras fastighet skall omfattas av bestämmelserna. Grannfastigheterna berörs inte av dessa bestämmelser. Vidare ifrågasätts avgränsningen av naturreservatet eftersom gränserna inte följer Natura 2000-områdets avgränsning. Områden som tidigare klassats som skyddsvärda bedöms inte längre vara det. Det är anmärkningsvärt att markägare blir ålagda att sköta marken trots att det inte finns klargjorda skötselinstruktioner. De

är kritiska mot att det inte utgår någon ersättning för vare sig skötsel eller för intäktsbortfall. Vidare ifrågasätter de varför deras fastighet omfattas av strandskydd på 300 meter trots att deras mark inte syns från älven.

Maria Sandeblad och Mikael Radtke har i första hand yrkat att en mindre del av deras fastighet inte skall ingå i naturreservatet. I andra hand har de yrkat kompensation för uppkommen skada. De har i huvudsak anfört följande. Det till naturreservatet avsatta området på deras fastighet har av hävd använts av den lokala befolkningen för fiske; olika bruksformer av jorden samt i begränsad omfattning även för boende. Detta marknyttjande pågår även i modern tid. Dessa omständigheter har varit beslutsgrundande vid förvärvet av fastigheten som är klassad som en jordbruksfastighet.

Lennart Larsson har överklagat länsstyrelsens beslut. Han har inte vidare utvecklat grunderna för sitt överklagande.

Länsstyrelsen har bl.a. anfört följande. Föreskrifterna för naturreservatet gäller inte underhåll av befintliga bryggor samt underhållsmuddring. För att på sikt vidmakthålla syftet med reservatet måste en mycket restriktiv syn tillämpas vid åtgärder i vattenområdet. Av den anledningen är uppförande av nya bryggor förbjuden. Ett servitut innebär ingen friskrivning från förbudet men kan, beroende på dess ursprungliga syfte, betraktas som ett särskilt skäl vid prövning av dispens från reservatsföreskrifterna. Bestämmelserna i övrigt reglerar inte pågående markanvändning som t.ex. betesdrift, fiske och odling. Vid reservatets gränsdragning har länsstyrelsen eftersträvat att så långt det är möjligt följa gränsen för strandskyddet. Av föreskrifterna framgår att förvaltning av området skall utföras i samråd med markägare.

Skälen för regeringens beslut

Ett område får förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat. I beslut om bildande av naturreservat skall anges skälen för beslutet och de inskränkningar i rätten att använda mark- eller vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet. Föreskrifterna skall enligt förarbetena till miljöbalken inte vara mer ingripande än vad som krävs för att tillgodose syftet med reservatet (prop. 1997/98:45, del 2, s. 73).

Strandskydd råder vid havet, insjöar och vattendrag. Strandskyddet omfattar land- och vattenområdet intill 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd och syftar till att trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet. Om det behövs för att tillgodose något av strandskyddets syften

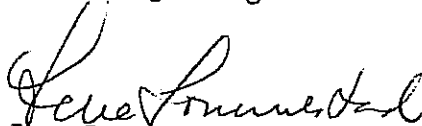
får strandskyddet utvidgas till högst 300 meter från strandlinjen. Länsstyrelsen har för den aktuella älvsträckan bedömt att strandskyddet skall utvidgas till 300 meter. Frågan om strandskyddets omfattning prövas dock i annan ordning.

Rätten till ersättning regleras i 31 kap. miljöbalken. Fastighetsägare har rätt till ersättning på grund av beslut som innebär att mark tas i anspråk eller att pågående markanvändning inom berörd del av en fastighet avsevärt försvåras, bl.a. om beslutet gäller föreskrifter om åtgärder och inskränkningar som rör naturreservat. Enligt förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. skall länsstyrelsen på statens vägnar söka träffa uppgörelse med sakägare som gör anspråk på ersättning eller fordrar inlösen av fastighet. Fastighetsägaren kan inom ett år från det att beslutet om naturreservat vunnit laga kraft väcka talan mot staten, om inte överenskommelse om ersättning i form av intrångsersättning eller inlösen träffats. Sådan talan väcks hos miljödomstolen. Regeringen prövar således inte frågan om ersättning.

Av utredningen i ärendet framgår att det avgränsade området i fråga har så höga naturvärden att det är motiverat att skydda det som naturreservat med angivet syfte. De föreskrifter länsstyrelsen beslutat är väl avvägda och lämpliga för att uppnå syftet med reservatet. De åtgärder enligt skötselplanen som länsstyrelsen beslutat att fastställa bedöms vara ändamålsenliga för naturreservatets långsiktiga vård.

Regeringen gör ingen annan bedömning än den länsstyrelsen gjort och finner vid en avvägning mellan allmänna och enskilda intressen att det inte framkommit någon omständighet som utgör skäl att ändra länsstyrelsens beslut. Överklagandena bör därför avslås.

På regeringens vägnar

Lena Sommestad

Ruona Burman

Kopia till

Jordbruksdepartementet

Naturvårdsverket

Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Göteborgs kommun

Kungälv kommun

Öckerö kommun

Maria Sandeblad och Mikael Radtke, genom Göran A Wickman

Andrea och Thomas Trogen

Gunnar Larsson

Lennart Larsson